

Lwowska Narodowa Naukowa Biblioteka Ukrainy im. W. Stefanyka.

Odział Rękopisów

Zespół (fond) 130

ARCHIWUM TRETERÓW

42. „Rozprawa Stanisława z Lubomir. Tretera wyjęta z Biografiji Tomasza Tretera ...”. 1601. K. 62.

STRONY NIEZAPISANE NIE ZOSTAŁY ZDIGITALIZOWANE

Львівська бібліотека
АН УРСР.

ВІДДІА РУКОПИСІВ

Т-ри 42/п.12

65 а р. 11

65 а р. 11

Korprawa Stanisława z Lubo-
mir: Tretera wyjechał z Biografii To-
masza Tretera kustosza i Kanoni-
ka Warmińskiego o książce jego pod
Tytułem Peregrinatio Radri-
villii Hierosolimitanae
Karłow. Manuscripto 144.

Roku 1601.

Hierosolimitana Peregrinatio N^o
Dni Christo: Radrivillii in Otyka
et Nieswiez Comitis N. Epistolis
comprehensa ex Idioma Polonico
in Latinam Linguam translata et
nunc primum edita Thoma Tretero
Custode Warmiensi Interprete cum
Privilegio S^{ae} R^{ae} M^{ae} Brunsvigae

N° 31.

1 20
Brunsbergae apud Georg. Schön-
fels. MDCL. 4to Majori

Dotey Edycyi przydad porządek Pro-
cessyi u Grobu Swietego: Ordo Procef-
sionis S. Sepulchri: z Planą, słycho-
waną Kościota Jerozolimitańskiego.

Oraz Ceremoniat Krowania czyli
swięcenia Totnizy Grobu Swietego-

Tomacz Laciński daie widzić ze
mu te prace, natknęta wreszku Religii
i chęć podania Ucionemu Swiatu,
zwyczaiow Orygentalnych.

Ta praca dla tego ze nie oryginalna
moie się wyda komu mniej godną
meza takiego. Lecz nie wstadało piorem
Jego prozność, nie mu się niskim, nie mu
się pospolitym nierdawato, co się tylko
do Moralności i Nauki siałgato.

Xiazje Mikotay Radziwitt (15) w
 czterech Listach Polskich do Xiędra
 Quadrantyna Jezuitsy pisanych zwast
 Historią swoięy Podrózy z nabożenstwem
 i dla odryskania zdrowia od Roku
 1583. do Grobu Chrystusa zaszęty.
 Xiadz Quadrantyn zaś od lat 30^{tych} ze
 szkół ieszczę Brunzbergskich i u Dwor
 u Kardynata Hoziusa zaprzyjaziłony
 z Tomaszem Treterem dał mu to do czy
 tania; natenczas ię z Oryginatu Polskie

152. Woiewoda Wileński Senator czasow
 swoich w Radzie namieniony. W Xię
 swieciu Jezuitsow, Bernardynow, Be
 nedyktyński fundował, urodził się 1549.
 Umarł r. 1636.

Polkiego z Rzymu powróciwszy w
Walmii przetłomaczyt.

Rozne są tej Peregrynacji Edycye
Polskie i Niemieckie mnię radze
iak Pacinckie. Tomasz Treter tej
chwaty radkię względem Bryginal
nego Piarsza nawet dostał, że byt
sam znouu tłumaczony.

Widziatem bowiem w rżniktej Biblię
olee Warszauskiej Latuskich pod Ty
lutem = Hierosolimitanische Reise
Wydanie Niemieckie per Laurentium
a Borkau Mabilem Prutenum z
Laciniskiej Edycyi Tomasza Trete
ra przetłomaczone i w Moguncyi
drukowane 1603 r. in 4to. — Blym
zapewne wydaniu wspomina Universal

Universal Lexicon i teri Lyhuie.

In noua r. 1614. ioyzta druga Lacin
ska poprawniesza Edycya /: o Kto
rey Janocki: /: Ierosolimitana Pere
grinatio Illustris: Princip. Nicolai
Christophori Radziuilli Ducis Oliae
et Mieswicii Palatini Vilnensis Mili-
tis Ierosolimitani e. l. c. Primum Tho
ma Trebero Custode Varmiensi ex polo
nico sermone in latinum translata.
Nunc varie aucta et correctius in lu-
cem edita, Antverpiae ex officina Plan
tiniana apud viduam et Filios Ioan
nis Moreli M. DCX. IV. in fol. —

Маткапыра а Едгуй латинскоро
1614 г. выдана 1614.

Сталего ниселе тего wydania Tytul wedy Widen:
60 iuz ad r. 1604. ten honor byt mi clany. —

Wtęj Edycyi Druku pięknego, z Tytu-
 łem Słuchem Emblematycznym or-
 zobioney, nie masz Portretu Kadziwit
 Ła; ani pod nim Wierszy Tretera, któ-
 re się wpiędnym wydaniu znajdują.

Do każdego zaś listu przydane Argu-
 menta czyli Treści. — ^{// patrz Doświadk. k. 2.} List treści w Text-
 cie nieco odmienny, i słychy dwa na

watności i Fale Morskie wyobraza-
 iące, oraz różne z Pisma S. słychowa-
 ne Lemmata do niego przydane. —

Ta Edycya za Przywileiemi Alberta
 i Izabelli Arcyksiężki Austryackich
 Księżki Brabanckich e. t. c. do lat
 sześciu Planynie w Dowie stuzycym na

publ. Dodut. k. 2.

na świat wyszła; znajduje się w

Bibliotece Warszawskiej XX Do

minikanów. (Jest i w Bibliot. Uniw. lwow, od rodziny Treterow. przesła)

Tomacryt także i wydał te książki, w Polskim Języku Andrey War gocki w Krakowie r. 1683.

Edycya Warszawska Scholarum Viarum w r. 1696 in 12° = Pere

grynacyi i prawdziwego opisania

Ziemi Swiętej = wzmiankuje /: jeżeli

nie mylnie /: „Peregrynacye dawne

do Jerosolimy: „Tidne w Łacinskim

Języku podr. 1509 a Druga w Pol-

skim podr. 1595, Treterowskiemi nie

maiące związku.

W Bibliotece Łachowieckiej Dygrat Sa

Podatki.
k. 2.

Podatki.
k. 2.

Sapiehów jest wydanie Peregrynacji
 Mikołaja Krzysztofa Radziwiłła
 M. W. L. pod r. 1745. przedrukowane.
 (wod. k. H.)

Ta sama Edycja w Bibliotece dworskiej
 Cesarskiej z Textu Lacińskiego
 Tomasza Tretera z nagłowicę z
 małą odmianą myśli Autora Oryginalnego
 w wierszach Polskich pod
 Sitychem Radziwiłła potworzonych.

Znajduje się także w Bibliotece Bu-
 raczkiej O O Bazylianus Peregrynacja
 tegoż Radziwiłła tak sama
 w czterech Polskich listach przez
 Marcina Btazewskiego przywołano
 na i przedrukowana in 4to wydana z
 Tytułem wydartym.

Edy =

Etycyą r. 1601. była w Bibliotece
 Warszawskiej Łatuskich. — Znajduje
 się też Etycyą w Bibliotece Łukow
 skiej A. X. Bernardynów. — Posiada
 ją także Familia Treterowska. —
 Onicy Schönfels, Liberius Doctor,
 Drexelius, Braun, Sochemus, Janocki,
 Jaroszewicz Reformal, Kasiński. —
 Codo Brauna który ze wszystkich u
 wielbiających i denigających to dzieło,
 zarzuty naszymu Treterowi zrobione są
 niestusne. Nie bez wielkiego ostrętu i
 przykrości przychodzi mi w krótkości i str.
 56 podnieść głos przeciwko jadem napoione
 mu wieku XVIII Piarrowsi, za prawdę

prawdą i przekonaniem, za Wiarą moją,
za nieskarżelnym Pięknym i czystym
Radziwojta Nabozęństwem, nawet za
Stomacem Dieta tego mającym pra-
wo i do mego osobistej wdzięczności, i do
powszechnej cześci i uwielbienia.

Pod Zarząca Treterowi Braun iako-
by w Prefacy. swojej przewinił oswiad-
czeniem, że dla tych był koleżdownik
do Mięsi Świętych swojej wydanej Książ-
ki, który / przeciw Przykazaniu Bo-
żiemu / nie w stowie Chrystusa zaktę-
szyć zbawienie. — Odwołuję się do
słuzie Oryginalnej przedmowy Autora,

Autora, jeżeli sam Braun obmier-
 ztym Klamstvom Bogu osme Jego
 dwoiako niegwatei Przykazanie. Ras-
 ze Jego oswiadczenia nikt w Prsaui
 Autora nieznaydzie; i oszem wyraznie
 hoierdzi sumie, ze nie bylko dla swoich
 lo Dieta, lecz dla Powszechnosci w Uni-
 wersalnym i ucionym izryku wytloma
 erytku porzytkowi Katolikow Rzymskich;
 ani oddala od crystania onegoz Brau-
 na i Jemu podobnych. — Drugi raz, bli-
 zniac: iakoby my Katolicy nie w sto-
 wach Chrystusa Mawienie nasrefun-
 dowali. — ob. Przejmy k. 5.

2re Twierdzi Braundie Relause pò
 śnięszce o Prowincyach Orygental-
 nych są doskonałsze. — Odpowie-
 sam iż takie są nader rzadkie, aby w
 śnadszym zbiorze i zwiękłą rzeczy
 różności, so co się w Palestynie godne
 go magnuie o czom wystawity. Nie był
 ko bowiem Radziwitta i Tretera
 Pismo mięci świętych Topogra-
 ficzne w mysl nasze wparia okrestenie;
 aletz różnych narodow rozmaite zwyc-
 zaje i obycaje; fortuny wędrowniak
 ludzkich odmiany, Miast i Prowincyi
 znacniejszych doskonałe podać opisanie;

opisanie; Egiptu osobliwie i Miasta
 Memphis cudownemi stawonego Pizami =
 Sami żywe wyobrażenie. — Przeko w
 różnych Językach uczeni tej Peregryn =
 nauzy podali Stomaczenie, z których
 inni swoje spicili i spainię wydania. —
 3^{cie} Myśli Brauna i Mieysca i In =
 strumenta Mehi Chrystusa ezcie nie
 przystoi, i że w tym Turckiey wiary
 nasladujemy obrzadki. — /: Ktoz nie przy =
 zna prócz Brauna: / że Nauki, Cnoty
 i czyny stawonych ludzi nie tytko są i
 byty zawnie w podziwieniu Posomnych,
 ale nawet mieysca same, w których nie =
 gdys' owi przebywali Ludzie czei i pawa =

powagi nabyty? Luciusz Anneusz
 Seneca niemiast większego wryciu w
 konsentowania iak Grób Seypiona
 Afrykana odwidzie. Marek Tulliusz
 Cicero o wymowey Łacińskiej Cy-
 cice bawie w Atenach czyliż nie wy-
 sukawat szacownych Pamiątek wiel-
 kich ludzi w Mieyscach, w których mię-
 skali, siedzieli i rozumowali: czyliż pit-
 nie nawet nieszpyrat i nierozwarat Ich
 Grobowców? Cremuz rozumny Braun-
 nieche irabrania abysmy Prawdziwe-
 mu Bogu i Ciotwiekowi Jerusowi
 Chryslusowi w Mieyscach tych gdzie
 i bawienie nasre okupit cześ i chwacz

chwale oddawali? Przydam i więcej że
 podług zdania niewiernego Brauna bę-
 dzie takie rzecz nierozumną do Chri-
 cjańskich uczęszczać Świątynie, i tam
 Boga chwalić. Przydam że Patry-
 archowie w Starym, Apostołowie w Nowym
 Testamencie czynili Peregrynacje; że na-
 wet Luteranie; i jako Hieronim Scheit
 z Erffurta i inni; pobożności odwiedza-
 li Święte Miejsca Jeruzolimy. ^{|||} Dodat. K. 6. ^{|||} Przydam
 czyli więcej pomiiam to że takowe Pere-
 grynacje. Stały się użytecznymi powożąc
 nemu Dobru, bo obalają przesąd gwał-
 dem Cudzoziemców, bliższych porażają,
 bo powiększają Reglugę i handel. —

4te Wnosi dalej Braun z Historji, z
 Proroško, i z wykładu Biblii swojej,
 że już niemasz Jeruzolimy, i miysce
 gdzie byta niewiadome. — Niemasz
 Jeruzolimy u niewiernego Brauna
 fizycznej i myślniej tej co byta przed-
 tym porwalam, ale jest Duchowna
 Moralna i Wieczna na fundamentach
 Apostotow i Profetow z żywych wybu-
 dowana kamieni, którą nader pięk-
 nie wteyże Przedmowie swojej nazw
 Treter maluje i wyobraza. } Ob. Przy-
} pisy K. 7.
 5te Krzywowierny Braun Homaczy
 podług myślow swoich sofistycznie
 S. S. Grzegorza i Bernarda. Nie wdam

wodam się z nim w wykładach Teolo-
giczne Testow które przywodzi.

Ugadamy się i my Katołicy z temi Świę-
tymi w prawdziwym Moralnym Sen-
sie czerpaiąc z nich naukę. — Wszakże
nawet ostatni z tych Świętych był
pietwszym Jeruzolimskicy we Fran-
cyi Peregrynacyi Wnieścicielom.

O^{le} Abym rzecz moję zawart ogo-
tem, powiem isco tylko Braun si
Jego Wiary Wyrnawcy: / na Zapla-
mienie Dogmatow Naszey Rzym-
skiej Religii, Uczynkow Chryściz-
ańskich, pokuty, a osobliwie Pore-

Peregrynacyi Domicyse Świętych
 w krytyce swojej pornięszy mógł
 napisac, to Dziełem głębokiej przemi-
 łości i rozumu odkryt Tomasz Tre-
 ter, gdy mu na wszystko w Prefacyi
 swojej wczęnie i gruntownie sam od-
 powiedziat, a to są czasy od Stow:

Sic deploranda venit Hæretico-

rum cecitas — — — — — At do ostat-

tnich Jego wyrazow: Remilase ha-

bere. — — — — — Ale niemasz prawie za-

szku Brauna na któryby nie by-

to w całym Dziele Tomasza Tretera,

a osobliwie w ucroney Przedmowie Fe-

Tę jasney odpowiedzi / z której i-
 ia moie czerpatem: / przeto tam
 rozsądnego i sprawiedliwego odyc
 tam Cytelnika. —

Odbiegłem nieco od zamiaru dalszy
 rozprawy moiey o tym Pismie Tomaz
 sza Tretera, ale ten zamiar przy-
 wiódł mnie odpowiedzieć wprzódy
 Braunowi na proznie iego nasze
 mu Treterowi uotoczenia. I
 porządku rzeczy powiem teraz iż
 także poważny a z wysokiego roz-
 sądku zawsze zalecony Pisarz
 Józef Lebrzydowski nie o inney

inney zapewne leży oślej pobożne
go Radziwitta Peregrynacyi Książ-
kę mówi feni stowy: = „etiam li-
brum singularis eruditionis post
se reliquit, quo satiari doctorum
curiositas popit.” Nawet Książ-
kę szeregulney Erudycyi po sobie
zostawił, którąby się nasycić uro-
nych ciekawość mogła /: Na Kar-
65. Heru: Polo: Virtut: /

W tym Dziele Tomasz Treten
na Portrecie Silychowanym Książ-
ce Krysztofa Radziwitta ta-
kowi dat Pacinski podpis; który

który wraz z Nowym Tomacze-
niem onegoż; podają się Publicenosi
„ Dum solimae Terras Princeps Raz
„ Drivillus adire.

„ Effigie tali conspicendus erat.

„ Novis hunc melius peregrinag Regna videbis

„ Hoc ubi legisti, laudide Lector, Opus.

Tęż po Polsku

Pielgrzym Książce Radziwitt ku Jerozolimie.

Tęż Postawą tym Strojem wielkie pokręty Jmie

Pomaz się z Nim i z Mnogim obz

obcych Krajow Likiem

Skrotcy pracy moiej bedzie *Cyfelnikiem*

W teyze ksiazce bezimienny Au-
tor ktory w pieknym Anagrama
/ venis labore virtus / swoje utait
nazwisko; do Tomasa Tretera To-
macza tej Peregrynacji takowe
napisat Wiersze:

- „ Ante Peregrinum Radzivilium Tomacanebat
- „ Tama sed obscuris emodulata modis:
- „ Sarmatice paucis calamo fluctante prochiiri.
- „ Ad Solymea Ducis busta canebat iter:
- „ Qua Dux bis genitus educe cuncta piave-
- „ rat insons.

- „ Crimina sontis Adae, quae sepultus humo.
 „ Nunc iter hoc libuis resonat Latialibus Orbi,
 „ Reddat ut attonitos Teutonos atq; Gothas.
 „ Hoc in hodie porico peregrina cupid osciendi
 „ Coeli et sacra fames unde leventur habent.
 „ Thome Tretero quantum Dea nuncia sebes
 „ Aere Ducem Latio quod sanis auctor hic est.

Wyjatek po Polsku Ostatnich

Dwoch Wierszy

Taki ci się Tomasz Treter przysturzył wstawo
 Le Laciną brzmisz Nigcica Jegotojiesł Sprawa

Episodus

Ta wyżej opisana książka Ra-
dziwitta do Ziemi Świętej Hiero-
zolimską zawierająca Peregryna-

cyą, którą ten książę za Błogosła-
wienstwem ^{in i paszportem} ^z ^o ^{Gregorza XIII} ^{da-}
Rymuś; iakioto ^{nym}

Bulle Papięyskie w Edycyi któ-
rą posiadam zawarte dowodzą;

szczegliwież sążt i odprawit; któ-

rego życie pełne czynów ^{publicznych} ^{surowych}

rogi w liźbie tych ^{surowych} ^{surowych}

Polaków w niedawnym Dziele swo-

im X. Floryan Jaruszewicz Re-

format umieszcza; ta Peregryna-

4.507. ^o i po referatach zakon-
nych ^{określonych}

Peregrynacya którą Światły
 i pełny Religii X. Quadrantyn
 Jeruśa z upodobaniem rozstrzą-
 sat a ucrony i poborny Wiary
 Katolickiey gorliwy w owe cza-
 sy obrońca Tomasz Treter Kus-
 tosz i Kanonik Warmiński w ce-
 lu pomnożenia chwały Boskiej
 z Polskiego Bryginatu z Uwagą
 Atomacryt i w Pacin'skiem na świat
 wydał iżryku; przeciwko któremu
 iego wydaniu Różnowiercy od Ka-
 tolikow Rzymskich bię i piszą;
 którego Atomaczenie ^Enie tylko

wielu Katolickich Pisarzow ależ
 ER. 1614. Zlenyry duchowanz: nihil ha-
 bet quod Christianam Religionem ofen-
 dat: przedko wene

ależ Hiacynt Liberyusz Cen:
 zor Książek Dycejonalnych^{„Krahow:”}
 w Wiek XVII. a nawet wspo-
 mniony dopiero X. Jaroszewicz
 Reformat w Życiu tegoż Radzi-
 witta i po innych mieyscach
 przywodzi i tyle razy cytuję; ta
 Peregrynacya która po wielu
 Bibliotekach Duchownych i
 Świeckich Katolickich nie-
 zbronna do czytania została;
 ta mówię Książka czyli podob-
 na do Ziemi Świętej Radziwit-
 ta Peregrynacya, znajduje się
 w Księgozbiórze OO Reformatorów

Reformatów Lubelskich w
potroinych Exemplarzach pod
Liczba 34. 37. 38. między dzieła-
mi zakazanemi.

Nie pragnę aby nwiązmiat do czytania
porwołoną, iądam tyłko su-
erona uwiedziony ciekawością i
wiadomością Historji Literatney
Prodka Domu moiego; aby mi
wolno byto w tych Exemplarzach
czyli Książkach Peregrynacyi
Radziwitowskiej Tytuty i Edy-
cye obcyryżć, które niemoga
bydź zakazane do widzenia i ow-

owsem bydi muszą koniecznie
 pozwolone; nieczytając wszakże
 Tytułów i Edycyi zakaranej
 Książki, można by wzięc te
 za dobre lub dobre za te Drieto.
 Upraszam przeto Ww. OO Re-
 formatow Lubelskich aby przy
 widzu ich Przetożonych w kil-
 ku krótkich minutach zobaczyć
 mogtem Tytuły i Edycye Książ-
 zek Radiuillii Peregrinationis
Aierosolimitane. Radbym oiaz
 nauczyć się /: iezeli wolno / od
 kogo? kiedy? i dla czego są zabro-
 nione.

Uwiedomienie

Gdy Stanisław Treter i ża-
 danej Książki u Nigzy Reforma-
 Now: i Pretexu iakoby gdiś wy-
 sana i poryczona byta: / zobaczyć
 nie mógł, ani nauczyć się kiedy
 ra co i przez kogo została wywołana,
 sam rzez zgronku rozkazał nawiązy i
 różne do tej materji w Bibliotekach
 Lubelskich malicze przejrzawszy
 ścieta, następnieq ułożył Apolo-
 giaz.

Między głupimi żyć,
 głupich z nauką wzięcie
 Kto z cudzych głupstw nie mądrzy,
 głupim większym będzie.
napis:

Stultorum plena
 sunt Omnia.

Apologia czyli Obrona Xięz-
 ki o Peregrynacyi do Jerozolimy
 Xięzcia Mikotaja - Krzysztofa
 Radziwila Woiewody Wileńskiego
 go przez Tomasza Tretera
 wydanej, przeciw Katolikom
 a le uprzedzonym o zakazaniu
 oney od Księcia.

Nim przystąpimy do Ar-
 gumentow obrony dajmy krót-
 ką wiadomość iaką koleją w które-
 nito się mniemanie o zakazaniu
 tej Xięzki, gdyż ta wiadomość

wiadomość jest istotnie po-
trzebna do zrozumienia tej nie
szczernej prawdy że nie jest
zakazana.

Fundament^{„urojony} opinii mylnej
i edynie zasada się na wyrokach
Zboru Trydenckiego z mocy
których Index czyli Registr
od Koscioła Kato. R. został
udziatany; iakoby wspomnio-
ne Concilium te. Lig. i ke-
zicy Autorem ^{Pozmyślni} ~~Perogryzacji~~
^{Pozmyślni} ~~Perogryzacji~~ cym zakazato. ~~Perogryzacji~~
iasnie i ciągle te zakazy.

*Pozmyślni
Perogryzacji*

Po zakonczonym d. 4 Grudnia

Grudnia R^o 1563. Zborze
 Trydenckim Pius IV P. A. In
 Sex cryli Regestr^o Xigielk od
 Pościota sakaranych przez
 Delegacyę Synodalną z Pra-
 widłami utożony wydaci rozka-
 zat; a D. 24 Marca R^o 1564.
 przez Bullę = Dominiei Gre-
gi custodia = w Rzymie u-
 twierdził.

W tym Regestrze pod Lite-
ra N. między sakaranimi Au-
 torami Klasy piętuszej jest
 napisano: Nicolaus Rad-
vil Palatinus Wilnez t. C

t. Obacz Index Libror. profhi. Coloniae t^o 1577 in
 12° i inne wydania Concil. Triden:

Co ma i powinno znaczyć po-
 stug Reguly Synodu tego; Ze
w pierwszy Klasie tak Książki
ialko i Książek Autorowie za
wierają się, którzy, albo są he
retykami albo byli o herezycy
podoyrzeni; tych Regestr slate
go tak zrobiony, aby każdy po
iąt że ich piśma nie tylko wy
dane ale maigse by si wydanemi
zakasowi podlegają .t.

R^o 1595 D. 17 Października

.t. Obacz Index Libr. prohibi. Bernar.
 de Sandoval Madrilli N° 1620 in A. i inne
 Edycje.

w Tuskulanie Clemens VIII
 P. R. przez Bullę = Sacrosan-
ctum fidei Catholice Depositu-
Registr. Książek od Synodu Try-
denckiego zakazanych. pod powa-
gą Piusa IV. wydany po tym od
Syxtusa V pomnożony urnat
i znnowu publikować rozkazał

W tym Regestrze czyli Indeksi
 pod Literą N. w Klasie piętej
 między zakazanemi Autorami tenie
 sam bez wąspienia co wyżej poto-

Obacz Index Libror. prohib. Cracoviae A^o
 1603 in 12° i inne Edycje. n.p. Zamosci
 1604. 4.

21 79h
potworzony = Nicclaus Rhadiwil
Palatinus Vilnensis =

W^o Edycyi tego Indexu przez
Bernara Maciejowkiego Bis-
kupa Krakoi publikowaney przy-
sany jest Registr Autorow i dzieł
rek zakazanych w Polsce wy-
danych, w którym Radziwil
ani Książka jego o Peregryna-
cyi nie znalazł się.

R^o 1612 Paweł V P. A. D.
26. Sycpnia w Rzymie przez
Bulle = Ad futuram rei memoriam =
Index Książek przez Concilium.

III i w tejże Klasie

Concilium Tridentine raliara-
 nych w Hiszpanii oglasza; t. w.
 którym w Edyeyi rozkaze Kar-
 dynata Sandawala uczynioncy
 na karcie 71. pod Literą N w
 pierwszey Klasie Indexu Imion
 Xiazek zabronionych tak na-
 pisany tenie = Nicolaus Radivil
Palatinus Wilnensis = A w dru-
 gim Indexie przerwiszk w tym ty-
 daniu ponizey pod Literą R
 tenie znowu tak potozony = Ra
ivil Nicolaus =

J.

Obay Sandawal wyrey przywiedziony.

z a od Piusa III. i Klementa VIII.
 ogtoszonych Benedykt XII
 P. R. d. 23. Grudnia R. 1757.
 przez Balle = Luce ad Catho-
licae Religionis puritatem =
 wydaci rozkazad; Ten

I tym to lub podobnym kształt
 tem i sposobem po różnych krajach
 i miejscach katolickich od wy-
 zey wspomnianych Papie zow
 publikowane Indexa Książ od
 Synodu Trydenckiego zakaza-
 nych, umieszczają zowse Mike-
 taria Radziwila Wiewode Mi-
 lenckiego.

Ostatni i nayponiejszym Index
 czyli Regestr Książek od Kescio-
 ta R. w Trydenckim Zbore
 wywołanych: ~~który~~ jest twier-
 dzą i objaśnieniem powyższych
 i wszystkich innych Regestrow:

1. Obact: = Index Libr. Prohib. Rome
22 1764. 0. —

Regestrow, na którym ~~porozu~~
~~czytany~~ ~~którimy~~ ~~ych~~ dosyć by mi
 było rzec moją, zasadzie. W tym
 Indexie Benedykta XIV. na
 Kar: 176 lat napisano = Ra-
 dividit seu Radzivil: Ni-
 colaus: Palatinus Wil-
 nensis. 1. Cl. Ind. Trid.

Richinus: Wydawca tego
 Regestru Rzymskiej Kongre-
 gacyi Sekretarz, Index Piusa
 IV. zowie Trydenckim, Kle-
 mensa ras VIII. Dodatkem Try-

Trydenckiego, Pierwszy Nosa-
mi Ind. Trid. Drugi App. Ind.
Trid. .oznacza.

Rozumiem że dowód jasnie
 wywodtem, pierwsze założenie mo-
 ie że na wyrokach niby Zboru Try-
 denckiego zasadza się uwsteczenie,
 Książce o Peregrynacji Mikota
 ja Radziwila przez Tomasza
 Tretera wydanej, tych, co iey nie
 znają, i sąsadywe mniemanie, że
 to jest Autora herezyka lub o
 herezią podeyżzanego przez Zbor
 Trydencki dzieto wywołane.

Czuję ia wyroki Zboru Tryz

Trydenckiego i onym się: ia-
 liom powinien: zupełnie poddać;
 ale być bez grzechu na lekkie i
 powieszkowe ludzkie orze-
 czach sążenie, na nieuwagę
 wzdaniu nie literatów, na grubą
 niewiadomość Chronologii i His-
 torji, naganiam przesąd i ślepy
 decyzja, wymuiesię o krywde ra-
 stug i cnot najgorliwszych między
 najgorliwszemi w wierze Kato-
 lickej osob: Mikotaja Kiryszosa
 Radziwiła do Ziemi Świętej We-
 drownika i Tomassa Tretera We-

Wędrownictwa tegoż Wydawcy,
 stanowiąc w tym miejscu że
 Mikołaja Krzysztofa Radziwi-
 ła Swojowody Wileńskiego Pere-
 grynacyi opisanie przez Toma-
 sza Tretera do Druku podane
 nie jest i niebyło nigdy w żadney
 Kłaspie od Synodu powszechnie-
 go Trydenckiego zakazane, i
 owszem iakośmy już wyżej na-
 mienili za pozwoleniem Paspor-
 tem i Błogosławieństwem Rzym-
 skim Grzegorza XIII. odprawio-
 ne; że Mikołaj - Krzysztof Ra-

Dwie rzeczy pierw nam przypada-
ją do zastanowienia.

^{1^o} Je ten jest zwyczaj od wieku
XV. Familii i Domu Xiążąt Pa-
dziwiltów do dziś dnia prawie
trwający ze pierwotnym sy-
nom swoim nadają imię chrzest-
ne Mikotaj zaczerpnięty od
Pierwszego który z Jagellem
Królem Polskim Wiare przy-
jął Katolicką. [†] Przeto nie jest
rzecz tak snadna w Sierbie tylko
Mikotajów w Domie Xiążąt.

[†] Niesiecki i inni Autorowie

rownie jest trudno bez Komputu Chro-
nologicznego i wiadomosci Histo-
rycznych znaleść prawdziwy czas
w którym był ten ani inny Radzi-
wit Wojewoda Wileński, i alko
znaleść który i w którym czasie no-
sił imię Mikotaja.

Nim to w dalsey o nowie mojej
siasnie rozróżnię i objaśnię co do
dwóch Xigraj Radziwitów Mike-
taja Czarnego Wojewody Wi-
leńskiego i Mikotaja - Wzruszko-
ja Sierotki także Wojewody Wi-
leńskiego Radziwitów, snadnym
i podziemyty podpadającym po

Tablica.

Mikolaj II Radziwit
Wojewoda Wileński umart R^o 1708.

Niesiecki i inni

Jerzy Kaszel: Wileński: Hetman W. Litt. Umart 1541.
z Barbary Wolski-niesiecki i Jani

Jan Kaszel: Trocki od R^o 1533 Umart R^o 1542 z Kiszczan. Ki. Niesiecki i inni

Mikolaj. r. 1544. Podczaszy W. z Litt. od R^o 1551 do 1564.
Wojewoda Trocki - r. 1565 Wojewoda Wilen: i Kanclerz Litt. po Mikotaju Czarnym Bracie swoim stryjecznym - r. 1569.
Hetman W. Litt. Gubernator Inflant: - z Katarzyną Tomicki. Umart r. 1588.
Strykowski. - Rej. - Niesiecki i Jani.

Mikolaj Czarny r. 1559. umart 1549 Wojewoda Wilen: po Pawle Dzieci. po Chlabowiczu - r. 1544. Marszałek W. Litt. r. 1546 Kanclerz W. Litt. Krawal: Mallaniski - r. 1549. Nigze Imperii - r. 1560. Vicerej i Gubernator Inflant: Umart w Łukiskach r. 1565 w dwa lata po Concilium Tryden: - z Elbiety Sydlowieckiej Buchholzer. - Volanus. - Bielki Niesiecki. - Chmielowski. - Krasieki i inni.

Mikolaj r. 1579. Wojewo: Nowogrodci. - Umart r. 1597.
z Alxandry Wisniowiecki - - - - -
Niesiecki i inni

Krzysztof r. 1571. Podczaszy Litt. Hetman Pol: Litt. - r. 1579.
Kasztel: Trocki: - r. 1588 po Oycu Wojewoda Wilen: i roku legow Hetman W. Litt. - r. 1601 Zwycięzca Szwedow pod Rothenhausen. - Umart r. 1603. - Miat Don Ctery. -
Niesiecki. - Chmielowski. - Krasiecki i inni

Vid: Albrzych, Marszałek nadwor: potem W. Litt. Umart r. 1593. ^{z Don dwie} Niesiecki i inni
Stanisław Marszałek nadwor: potem W. Litt. Starosta Smucki. - Umart r. 1599. - z Maryan: Myszkowski. Niesiecki i Jani. - Cerek D Ctery.

Mikolaj-Krzysztof Sierotka Syn Pietworodny rodził się r. 1549. - r. 1579. Marszałek W. Litt. - r. 1586 Kaszel: Trocki. - r. 1591. Wojewoda Trocki. - r. 1604 do-piero Wojewoda Wilen: po Bracie Stryjecznym. - Umart roku 1616. - z Elbiety Eufemii Sierzy. Wisniowiecki. - Niesiecki. - Jarosiewicz. - Przyłocki. - Janus Nicus. - Chmielowski. - Krasiecki. - Heydenstein. - Paprocki. - Okolski. - Sarnicki. - ^{Konstytucja} Konstytucja r. 1593. - r. 1593 Fol. 663. r. 1596 Fol. 683. - Dwagwin. - Vadyngus. - Starowolski. - Konstyt. R. 1607. Fol. 805. -

Jerzy Biskup Krakowski oraz Hardy: Umart r. 1600
Niesiecki i inni. Vid:

Potomstwo

Potomstwo

Mikolaj-Krzysztof Umart r. 1614

Potomstwo

sposobem dla Tablicy tego rozpra
 wy^{„ w przed wyobraze} sey obicia[„] niektórych Mikołaja
 jow i niektórych Woiewodow Wi
 lenskich różnice procedencji w
 krótkiej następującej Genealogicz
 nej Domu tego Tablicy, ^{4^{to}} podług
 Swiadectw^o przywiedzionych tamże, i innych
 Autorow Klasycznych; ^{ogłosze}
 ie.

Obacz Tablice
 Zapamiętaj się więc rozważnie
 na powyższą Mikołajow i Woie
wodow Wileńskich Radziwilot
 uską w Tablicy Genealogicz
 nej procedencją godnymi wian

wiary Autorami wspartą trudno
nie przyznać że Mikolaj: w porząd-
ku VIII. *†* Radziwiłł pospolicie
Sierotka zwany i pisany w Czasie
ukończenia Iboru Trydenckiego to jest
R^o 1563. miał dopiero lat 11. i
żadnego i w rzeczy publicznej Stopnia
Urzędu nie posiadał, ani tak sale-
ko mógł zastąpić na obrzę Religii
Katolickiej aby go Synod Trydene-
cki w Indexie, Heretyków lub o hete-
ryzj posądzonych podług Bulli
Piusa IV umiarszał; ile że się z

† Probaty Polikurskiego i innych Prowin: Rus.
Dominikan: i innych

„iżnak
 Zaprezentabym cię całej Olszowi-
 stowi gdybym ~~gdybym~~ przy
 wlezie do mojej Propozycji
 nieprzejdnał iż =

z katolickich rodził Radzicow i przez
 katolickiego był ochrzczony kapłanem.
 A do przysięgi kręsiem i was a lajwody
 w Try denckim Jenderie Mikotaj Radzi
 wit Woiewoda Wileński potworony
 nie był ^{ale} ~~przez~~ z Pięciu współczesnie
 nakenczas żyjących Mikotajow
 z Familii Radziwitowskiej raden
 inny iako z Urzędu Woiewoda
 Wileński byż niemożt tylko
 Mikotaj Czarny Ojciec Mi
 kotaja Sierotki który późniey
 iako zobaczemy do ziemi Świętej pojechał

a. Przysocki, Janus, Nicus, Jaroszewicz, Niesie
 ki, i Inni.

8 nas na Harkley prawié Harcie

= R^u 1655. /: iako Swiadczy Kujalowitz: /:

1. Fasti Rauliviliari. —

peregrynował. Otey prawdziwie ze-
 lo był rzezonny Mikotay Czarny a
 nie inszy przeswiadcza nas o czysto-
 ści nie tylko komput lat życia ie-
 go, i Urzędow, względem czasu
 trwania tego i zakończonego w Try-
 dendzie powszechnego Synodu^{uważany} ale
 też o wieczowe dzieje powszech-
 ne i narodowe uciąż^{ie} rzezonny
 Liqze Mikotay Czarny Ra-
 dziwit Wojewoda natencus
 Wileński: który nigdy nie był
 w Jeruzolimie: od wiary oddalił
 się katolickiej; Sektami Nowowies-
 ców a osobliwie kalwinistkiego i
 Arjanistkiego wyznania^z wiktany.

uwiktany, dawał Krymowi powód,
 tak wiecagu trwającego Zboru Trydene
 kiego iakoteż przy ukończeniu onegoż,
 do posądzenia go o herezję, a przeto
 umieszczenia narwiska iego i Urzędu
 w Indelic Klaszy pierwszy wywota
 nych oś Hościota dzieł i osob. Syn
 zaś iego wyplatawszy się z błędów here
 tyckich Mikotaj Przystoj Sie
rolka był aż do Śmierci prawdziwej
 Wiary gorliwym ^{„nawet} Obroną a przesła
 dowcą niekatolikow Rzymskich, ró
 wnie iako i trzy Bracia iego rodzeni.

Oniedowiarstwie zaś Nigzęcia
 Mikotaja Radziwila Czarnego natem

natenczas Wdiewody Witeńskie-
go Oycę Mikotaja VIII. Sierot-
ka zwanego na liźne po różnych
Autorach wiary nie podeyżraney
Swiadectwa napisać można. —

On to będzie już Wdiewoda Witeń-
skim R^o 15419 /: którego się dopie-
ro Syn jego Sierotka przerwany uro-
dzit. Najprzód w Brześciu a pó-
źniej w Stucku i Niewiziu pomoc
i swoją obronę dla Dysydentów za-
ręczył †. Ten to sam o którym Pa-

†. Dubieniecki. — Ostrowski. — Raynhold i jmi

Paweł IV w Listach swoich pisze
 do Sigmunda i temuż Królowi mię-
 dzy innymi zarzutami i to takie wy-
 mawia ze Xiążęcio Kadziwita Nowo-
 wiedz Wileńskiego iawnego Nowo-
 wietow Obronicę Łaskami i powagą
 swoją wspierał. — Daley nau-
 cza nas dzieie i prawa Księcia Pol-
 skiego iż to do niego w R^o 1556 ów
 Staiony Aloizius Sippomanus Nuncius
 Papięski po przyjacielsku pisze i słych są
 Jego słowa: "Quod olim de Saladino

. Raynhold. — Ostrowski i inni.

„Saladino Principe Saracenorum
 „dicebatur nihil ad virtutem defuisse
 „nisi quod Christianus non esset hoc
 „de te quoque dicendum esse nihil
 „tibi ad virtutis eumulum deesse praeter
 „Catholicam Religionem. —

samo daie sie widrice i wraicmney
 lego i to Mikotaja Carnege Radzi-
 wita Woiwody Wileni: w tymre R^{ce}
 i tymie Appomanem korrespon-
 cyi, ktora w Krolewcu od Wergeri-
 sza Apostaty wydrukowana.

Kto niewie On to a nie inny Radziwit Wo-
 iwocla Wileni: ^{ktory} R^{ce} 1563 to jest przy
 konkluzji Synodu Trydenckiego dat

dat wsparcie Łuomirskiemu Seniorowi Pincrowskiemu do zwołania Synodu w Mordach tolerancya Azyanom zabezpieczającego. **1.** Prowincya Litewska tym bezpiecnieyszym dla Nowowiercow byta przytulkiem, im dalisa od Zwierzchnosci rządowego Oka kredytem i przewaga wspomnianego depiera Mikotaja Czarnego Radziwila Wdy Wileń: od wszelkich praw surowosci zastaniata się.

Abym i adtugo neczy nierostawat po-

1. Ostrowski i inni.

85
 & jest to rzecz nader bijaca w
 oczy.

@@ a nawet ta Biblia Przeska znay-
 duje sie migdki dyktami i Auto-
 ram zakazanemi w dalsze dnie
 kowanemi. 1.

~~Obacz~~
 1. Index Librorum Prohibitorum Sarnosii
 aⁿ 1604. 4. pag. 146. —

pomine inne okazy które były przy-
 czyną powszechnemu Synodowi Try-
 denckiemu do ~~tego~~ włączenia ^{+ zapewne} Mi-
 kołaja Czarnego Radziwiła ⁺ Młde Wi-
 leni: w liście posądzonych o herezję
 i wywołania dzieł jego byłych i nie
 byłych; tylko reszcie przydam czym
 najwięcej mógł on wiarę Kościoła Rym-
 sko Katolicki w Trydenckie zgromadze-
 niu. O to staraniem i nakładem swoim
 pomógł Roku tegoż 1563 Dysydentom
 Litomacye wydać w Bzesciu Litt
 Biblię w języku polskim. Tak iac-
 wny czyn jego w Historji Kościelney
 dowodowemu nie potrzebuie. Jest za-
 oo

zalem niezaprzeczona prawda ze ten
 a nie inny Wód Wleń: Mikołaj
Czarny Najprzod w Indee od Pie-
 sa N R^e 1564. Xiązek zaka-
 ranych zaraz po Concilium a potem
 we wszystkich innych o których wy-
 szey mowilismy az do ostatniego In-
 dexu Benedykta XIV ktadziony
 i zawsze rozumiany a nie Syn jego
Mikołaj - Wzrostof dwoma Imio-
 ny pospolicie pisany, Sierotka zwa-
 ny daleko pozniej Peregrynujący
 do Jerusalem, który natenczas żadne-
 go seszere nie wieit Urzędu ani mogt
 mieć wiele wptywu i znaczenia w

Postępnijmy dalej.

w Matolebnosci swoiey do Inter-
 sow Publicznych Cywiezas Jego
 przeyt Concilium i wotanie w lat
 dwie po ukonczonym a wrok pou-
 mieszczeniu swoim w Indee zaka-
 ranym to jest R^u 1565^z zed z tego
 Swiata czyli / iako cheg inni / w
 R^u 1567 umart.

... Po Smierci Cyca swojego Mi-
 kotay - Wryzkoj Radziwit czyli Mi-
 kotay VIII Sierokha nie zaraz nawet
 obiaz Wiesto Senatorskie Woi-
 uduktwa Wileni; dana byla ta god-
 nose pod Mikotajowi Radziwitowi
 Bratu Strycznemu Mikotaja Cud-

w głowę ranionym słubie przez
 Volum Chrescianski uczynek Pere-
 grynowania do ziemi Świętej. —

Gregorz XIII P. R. pochwala iąc
 Sen rzymyjt w liście dni ostatnich
 Kwietnia R^o 1578 do niego pisa-
 nym żadnymgo ieszcze nie tytu-

kuie Urzędem, **.i.** gdyż dopiero R^o
 1579. gdy został Marszałkiem W. d. c. t.
 Wspomniany Papier Rzymyjski przez
 list swoy d. 22 Sycznia R^o 1583
 w którym b. to gestawia iego podroz-

.i. Treść w Edycyi Peregrynacyi Radziwilo:

91.

February 1845

podróż do Jerozolim, oraz w Rzymskim
 swoim Paszporcie i pozwoleniu na-
 zywa Mikołajem - Krzysztofem Radzi-
 witem i dyktuje Marszałkiem W. K. S. S.

Po odprawionej tej Peregrynacji bierze w
 R^o 1586 Trockę kasubelania, w R^o 1591.
 na Woiewodstwo Trockie postępuje,
 a dopiero w lat 40 po umieszczeniu Imie-
 nia, Nazwiska, i Urzędu Cyca swojego
 w Jrodzie ksiąg zakazanych przez
 Synod powszechny Trydencki. W księgi
 Jwolei
 głąny po Cyca dostępuje w R^o 1604 W.

a. Treter w Edycyi Peregrynacji Radziwito.

93.

/// d. 20. Lutego

Wojewodstwa Wileńskiego po stry-
 iernym Bracie swoim Wasyliu
 Radziwile Stawnym owym pod ko-
 kenhausen Szwedow zwycięzcy; i na-
 tym to Urzędzie chwalebne zawsze pro-
 wadząc życie wiele Stawnych zosła-
 wiwszy pamiątek i fundacyi pobożnych,
 od tych którym Peregrynacya jego dzie-
 tem zakażany miazyczą; i leża spocz-
 noś! i za Świętobliwego policzony t.
 w Nisurzu R^o 1676 mając lat 67. z
 tym się rozlat światem.

A tak widocznie okazałory że życie

t. Jaroszewicz Reform: Matka Świętych Kar: 383.

z tego charakteru następnie nie-
uchwomny wniosek

Niazje niegdys Mikotay Krzeptos Ra-
 dziwit Sierotka zwany Wda Wileń:
 do Grobu Borigo podróżujący niebyt i
 bydz nigdy niemogt w Indesie zakasa-
 nym Trydenckim ~~Indesie~~ ^{Indesie} ~~Indesie~~ ^{Indesie}
~~Indesie~~ ^{Indesie} iz mimo wse lki
 przesąd i opinia zle uprzedzona, opi-
 sanie nezoney Peregrynacji w Latin-
 skim języku przez Tomasza Tretera
 kustoszat kanonika Warmińskiego
 w R^{ku} 1601 w Brunzbergu, oraz w R^{ku}
 1614 wydrukowane niebyto nigdy,
 nie iest i niepowinno bydz zabronione.

Ale prebierzmy ieszcze przyostat-
 ku tej rozprawy niektóre tey Peregrynacji
 i wydań onychże przez Tretera bycz:

z powodu Reguty synodalney:
 E: iako maigce bydl^o wydane mi
 ad Autora a Heretyz, prosydzio.
 nego.

Wydawca

Syczące się okoliczności dla tym większe
go przekonania o prawdziwości wszystkich
naszych dowodów i ich między sobą wiążą
ku.

Gdyśmy już iasnie okazali że Książki
Księgi Peregrynacji Radziwiłłowskiej nie mo-
gą być więte za zakazane od Synodu
Trydenckiego przed rokiem 1596 cho-
ciaż u siebie wydane nie były^E nie są również
zakazane i potem gdy już wydruko-
wane zostały, kiedy ich nie wykrył
Rychinus Sekretarz Indexu Kongre-
gacji Rzymskiej oraz Rejestru Książek
zakazanych na Synodzie Trydenckim
za Benedykta XIV jako samostizga

III

& i w Regestrze Zamoyjskim, gdzie
jest Biblia Brzeska umieszco=
na;

ostrego Katolickiego Czystnika w
 tych wyrazach: — „Diem Mense et An-
 num prohibitionis singulis fere libris
 „qui post Annum 1596 proscripti sunt
 „adjuvamus. Zapewne bytyby takie
 tej Książki potężone w Regestrze Ma-
 kowskim Maciejowskiego Biskupa
 dzieł ^{zakazanych} w Polsce wydanych i innym
 wyżej namieniliśmy.

Nimozie nic z tego zawiadanie po-
 berina Książca Kaderwita Peregrynauya
 gdy tego onolliwego Wędrownika nary-
 wyższa głowa kościoła Gregorz XIII
 narywa w Bullach swoich wyżej
 wytkniętych Dilecte fili gdy wyda-

o A nawet Biskupom w Pze.
dykowane miast swoich de.
dykowane

wydanie tej Peregrynacji od Krolaw
 Polskie w R^o 1601. i od Arcyksięzcy
 Austriackich i Burgundkich w R^o
 1614. jest uprzywilejowane a od Luowicz-
 Anowci Duchowney utwierdzone w
 tych słowach: = „Hae Peregrinatio Je-
 „rosolimitana ^{211.} Principis Nicolai
 „Christophori Radziwillii nihil habet
 „quod Christianam Religionem offendat.
 „poterit igitur imprimi ad multorum in-
 „genia oblectanda, et devotorum ani-
 „mas pietate imbuendas. 1. 2.

1. Treter w Edycyi Peregrynacji R^o 1614.

o prosty wzglad na wainosi przed:
miecie zastoi my na moment
prawde, aby my w adstoria.
nym widoku mogli lepiej
obiazaj wyobrazenie

Ale uczynimy trybem Malema
 kerynym fakszywe zatorenie abys
 my tym grontownicy deſiſi pſawdzi
 wego. To iest daymy ze Mikotuy
Krzyſtoſ Radziwit Pierotha ^{był} w In-
deſie zakazanych dzieł potożony, ze
Wſiagzki Jego o Peregrynacyji ^{takie} ~~razna~~
byty zabronione od hoſciota S: a
 moiesz to byc aby ten Pan tak dſwiz-
 Sobliwy który u Grobu Pańſkiego w
 Jeruzolimie etoła lampę do dſiw
 dnia gureiąca, zawieſit, który w
 Nieſwierzę Jeſuitow Bernardynow
 Benedyktyński już po zakoneczony fun

w stos ogniowy wroxi wsiły z
 dymem adestat do piedsta,
 w takim dopiero obracie i tej gor-
 liności o Religia ^{wystawiony} ~~przeznaczony~~ Pan

Za życia Swego Zostawat
 i Umięrad?

byt w fidei Tridenisim

z Name i Religii przyteorna

Dozw natem co byto moim
 zamianem, Zostawim tylko
 iępkie wrothcała uisna ~~idna~~
 uwaje dla uwjet mienis mo-
 iey rozprawy. Niemast w gpliwieci

* Lexeli nielegicznie godki się
 wniosie z Jmionia, Naku-
 ska; Tytute Urozędu ^{Oye} w Jn-
 deacie Frydenkiem potożo-
 nego ^{wz sampe nim} Jmionia, Nakuwiska;
 Urozd ^{ia} Syna, idzie zatyron
 ze beżnie się godzilo. kon-
 kludowacie ze w stysey
 Radziwiltowie Mikstaje;
 radek Weiewodowie Walerney
 z ich Osobami; Dri eta-
 mi pisaneoni porrekte-
 ni; porrejektami sw ad
 Kosciola w przewotkey
 Klafie Zakata; rozciż-
 neoni. —

Oycie tego zasturzt na Krym i na
 gane, ^{ale} nie idzie z tym aby Syn obla-
 kanego Oycy oneyże podlegat. — Dwoch
 Woiwodow Wileńskich tarem nigdy
 w Polsce niebyto. Wszakże nie o dwoch
 mowa w Indesie Tydenkim? Wszak
 że dzieci wywołanego niewy tamże
 wytknięte? Ktokolwiek więc wraz
 z innymi rozruci Oycy od Syna ich
 Zmiona, przypalki do imion i prze-
 zwisk liczbę Mikotajow i Woiwo-
 dow Wileńskich datę ich Urzędow
 Czas^{ow} i okoliczności obydwóch przy-
 czyn ich stawij inagany, sposoby
 postępów ich i życie, ktokolwiek roz-

& kto na ostatek nad okazana przez
zmysły widoczne, przez P.
dobiesztwa wszelkie, przez in-
sna Demonstracya, prawdziwa
Zastanowi się

rozsądek swoy o Cyca i Synie zasada
 będzie na autentycznych dowodach
 i Dwiepisach godnych wiary, prze-
 czyć ten nie będzie obronie moiey Syna,
 i iego Peregrynacyi, przez Trefeta
 Suriaku ogłoszoney, dla Ktorey to obro-
 ny, Cyca podług prawdy obwiniać
 musiałem. Niechże zaley ci kitozy
 Synowi i peregrynacyi Iego do Iero-
 zolimy: nieznając iey: wystawiają, z
 rozprawy moiey zostanę oswieceni; iże-
 upotni na iey estabienie co wynaleźć
 mogą, niech mi ratują.

Koniec

NB Kopia 2. w Archiwum

———— 3. Dana Skarżce
wstąpieni B. Ch.

———— 4. w Archiwum. Da-
na A. Stasiowi Prezesowi To-
warz. warst. przyj. nauk, któ-
ry jest w Bibliote. Towarz. tegoż u-
miescił. —

Dodatki, Przyписы,
i Poprawki
w porządku zrobienia Księ-
gi piśmiej.

Do k. 22.

Tę zapewne pierwszą Edy-
cyę łacińską stawimy i dajmy za
czasem swoich Autor; Poeta Sta-
nistaw Guchowski sterbu Jero-
zka wydał naprzód = Pelgrzym-
stwo Radkiwita w Krakowie
u Kampiniego r. 1606. = w cw.
2re = Hieronimowska Procepcya
w Krak. 1607. & Rycin. = oniey
dil. Mentkow. I. 275. — Justynski.
Pierwsza wspomniona książka
Guchowski przy piśat Szymo-
nowskiemu B. Łuckie mu. —
Ta Edycya lubo nie cała jest
w Łukowie u A. Dyarow. —

polskie pierwszoy Edyuyi taimnskiy
Tretera w tytul.: =, Peregrynauya
albo Pielgrymowanie do Ziemi
Swiętęy Mikoteya Christofa Re-
dzwiſta etc przez Jegom. L. To-
masza Tretera Kuslowia War-
minskiego językiem taimnskim
napisana i wydana, a przez
L. Andrzeja Warguckiego na pol-
ski język przetłumana w Kra-
kowie w druk. Art. Wosin-
skiego R.P. 1628. In 4° st. 356.

Taż sama radzka Edyuyi War-
guckiego nalezta medwowie
jezt w repear Radcy Szlowszego
Jgn. Str. Łosia. — w ktorej Gro-
chowshiego i Btaznowshiego kries-
zka do tej edyuyi stowizgca iez
przydane. — Tu Warguc-

Wargacki w prohemowie swo-
 iey twierdzi ze jux pro cwar-
 ty rak to dzieło drukuje. —
 Jakoż dane jest od redkiny Tre-
 terowskiej do Bibl. Uniwersyt.
 lwowskiego Edycya Wargac-
 kiego pod r. 1603. w cw. w dr.
 Szedlów / Schedlów / —
 O wydaniach Wargackiego
 obaczyć może więcej w Bri-
 gr. Tom. Tretera w Arch. fa-
 milii jego w edycyach. —

Wodot. 8.

Predrukowanie w for. cw. Ty-
 tut w tascinie takoney: = Pe-
 regrynauya albo Piętrozymo-
 wanie do Jeruzalem Ziemi
 Świętęy przez Józ. Mik. Krzy-

kongregacja Radkińska w. x. d. Mar-
statka opisana, przedrukowana w
R. P. 1745. — Bez miejsca druku —

Po tytule twora Radkińska i Ke-
sice pod nią wiadom: —

Tak twora była Sigzicia Zaerz
i. t. d.

Listy ctery łaciny na k. 432. w
druku r. 1504. — i pisze = wy-
jatkem był 1582 d. 16. Znis.

Ta Elyza jest w Biblii para-
fizalnej w Bawarowie w Pal-
ne cesar. w krajnie i Cypr. Tar-
nopolskim. —

Dok. 11. —

Fundujemy go nie tylko na wieże i
na stowach Chrystusa ale dotychczas
przytym

prysem dobre ukynki i prawe
 kosciotowi postawienstwo. Co Lu-
 ter abo je: niby do zbawienia nie
 nalezaje: / odrzucia; i gorliwie
 twierdzi: ze niepotrzeba tylke Wia-
 ry samey do zbawienia, bez do-
 brzych ukynkow, i niechc ich u-
 wazac za srodki, warunki i
 przygotowania do osiagnie-
 nia go. A nawet usknio wie je-
 go podobni Braunowi, sadza
 ze dobre ukynki staja sie zba-
 wieniu przeszkody! — Ob. Ma-
clean Note au Mosheim's Eccles.
Hist. Vol. II. p. 170. — Mosheim's.
Vol. II. p. 172. —

Do k. 15. —

Rozsądnie prawi także także

Dłgie Kadziwit w liście wtórym za-
 stanawia się w tym punkcie i dki-
 wuje że Krzeszanie, jakiego kol-
 wiek wyznania, przychodzą do
 Jerozalem wyrządzać cześć i na-
 bokiństwo Bogu w którego wie-
 rzą narodził się. Lutrzy zaś, dwin-
 gliany i inni gorsi jak żydki! bo-
 tamci aby Chrystus był Bogiem
 niewierzyli; ci zaś aek go znają
 i stawy wyznawają weliymu-
 ja ^{nie} wszechmocnośc i Bóstwo. —

Oba. Edyc. 2gą tawin. Tre-
terow. nak. 109. —

Do k. 16. —

a Dłgie Kadziwit /: jakośmy
 wyżej nadmienili: /: nawet

Dodatki.

nawet szkółki dawniej Jeruzo-
limy wyszukuje, i pod wykrywa-
nie Braunowi. —

Dok. 7.

Elyya Taur. Peregrynacji 2 r. 1714.
jest także w Biblii. Putawsko-
Poryckiej. —

Przyprisy.

61 9

Do

Wasnie Wielmożnego i Najprzewielebniejszego Imci
 " Wasylicha
 Xiedza Leszczyca.

Skarszewskiego

Biskupa Chetmska-Lubelskiego Ka-
 walera Orderow Polskich Lana
 i Dobrodzieia.

№ 31.

Jasnie Wielmożny i Najprzewielebny

szczy Mosci Lieże Biskupie Dobrodzie

Azecz która składam u Nog SWSM. Pana
 Dobrodzieja z Materyi swoiey zdau
 sie byde niezbyt obca Jego wysokiey
 Biskupiey Zwiierzchnosci, i gadna
 razem uczoney ciekawosci, oraz gte
 bokiego Jego rozsadku; Laska przy
 tym dawna SWSM. Pana Dobrodzie
 ja dla mnie, i zawrzyt potaczaiacy mi

mnie z Domem Jego są powodem
smiatey prozby moiey abys to Re-
kopiemo razyt przeczytać. Jeżeli
odbiorę od ~~SS~~ M. Pana Dobro-
dzieja utwierdzenie w nim moiego
zamiaru oczyścić nierozumiących
z uroioney i złey Opinii o chwale-
bney Książce, rozprawę moią, o

niey uczynię Publiczna. Jeżeli bładzę
 z powodu ^{z powodu} w tym ^{oddam się} ~~W~~ ~~W~~ ~~W~~ ~~M~~ ~~C~~ ~~P~~ ~~a~~ ~~n~~ ~~a~~ ~~D~~ ~~o~~ ~~b~~ ~~r~~ ~~o~~ ~~d~~ ~~r~~ ~~o~~ ~~d~~ ~~z~~ ~~i~~ ~~e~~ ~~j~~ ~~a~~ ~~o~~ ~~d~~ ~~o~~ ~~s~~ ~~w~~ ~~a~~ ~~ć~~ ~~b~~ ~~e~~ ~~d~~ ~~e~~ ~~D~~ ~~e~~ ~~c~~ ~~z~~ ~~y~~ ~~k~~ ~~i~~ ~~e~~ ~~;~~ ~~o~~
 ktorey udział na ręce Proboszcza
 mego Woyciezchoroskiego z nay =
 głębszym Uszanowaniem Suplikuję
 i mam Szczęście pisać się
 W W W M C P a n a
 Dobrodzieja

z Lublina
 d. Marca
 1605.

Naunizenszy Stuga
 Stanisł. z Lubo. Treter.

